

- lokalnymi punktami dystrybucyjnymi dla dostaw do gospodarstw domowych;
- dystrybucją lokalną opartą na transporcie łamanym – duża ciężarówka z centrum dystrybucji dojeżdża do strefy pośredniej, (np. do parkingu), wyładowuje specjalne kontenery, które następnie zabierane są w dalszą drogę przez mniejsze samochody dostawcze;
- wykorzystaniem infrastruktury kolejowej dla realizacji dostaw do klientów lokalnych.

4.2. Problemy w zakresie funkcjonowania transportu występujące w wybranych miastach Polski

W oparciu o wyniki badań ankietowych, przeprowadzonych w wybranych miastach Polski dokonano w ramach projektu badawczego „Badanie potrzeb informacyjnych środowiska heterogenicznego w systemie zrównoważonego miejskiego transportu towarowego” identyfikacji kluczowych problemów związanych z funkcjonowaniem transportu towarowego.

Biorąc pod uwagę podział miast stosowny przez Główny Urząd Statystyczny w ramach badań pilotażowych skierowano ogólne zapytanie o zainteresowanie problemami funkcjonowania miejskiego transportu towarowego do 20% miast, w każdej z siedmiu wyodrębnionych klas³⁵. Okazało się, że jedynie w miastach V, VI i VII klasy takie zainteresowanie występuje. W związku z powyższym w dalszej części prac zwrócono się z ankietą szczegółową do miast o liczbie mieszkańców powyżej 50 tys.

Kwestionariusz ankietowy składał się z trzech części. Pierwsza zawierała pytania dotyczące ogólnej charakterystyki miasta i jego systemu transportowego. W drugiej części respondenci zostali poproszeni o przeprowadzenie analizy SWOT systemu transportowego miasta. W części trzeciej natomiast poproszono o wskazanie

³⁵ Główny Urząd Statystyczny dzieli miasta w Polsce na siedem klas wg liczby mieszkańców (*Miasta...* 2012, str. 31): miasta małe (klasa I – poniżej 5 tys., klasa II – 5-10 tys., klasa III – 10-20 tys.), miasta średnie (klasa IV – 20-50 tys., klasa V – 50-100 tys.) oraz miasta duże (klasa VI – 100-200 tys., klasa VII – 200 tys. i więcej).

głównych problemów transportowych występujących w mieście oraz sposobów ich rozwiązywania.

Finalnie, udało się uzyskać zwrotność kwestionariuszy ankietowych na poziomie 14%, obejmującą 12 miast: Bydgoszcz, Gdańsk, Grudziądz, Katowice, Kraków, Łódź, Olsztyn, Piłę, Poznań, Szczecin, Toruń oraz Wrocław (rys. 4.3). Badania ankietowe zostały wsparte rezultatami obserwacji uczestniczących i wywiadów przeprowadzonych w ramach wizyt studyjnych.

Rys. 4.3. Położenie geograficzne badanych miast.

Źródło: opracowanie własne.

4.2.1. Bydgoszcz³⁶

Bydgoszcz stanowi duży ośrodek przemysłowy, usługowy, akademicki, kulturalny, medyczny, turystyczny i sportowy. Jest to również jeden z największych ośrodków wojskowych w Polsce oraz bardzo ważny węzeł drogowy, kolejowy oraz żeglugi śródlądowej. Ponadto w Bydgoszczy swoją lokalizację ma prężnie rozwijający się port lotniczy, obsługujący również ruch międzynarodowy.

Centrum miasta stanowi zwarta zabudowa, obejmująca dzielnice: Śródmieście i Stare Miasto. W tym miejscu znajdują się też wszystkie kluczowe jednostki administracyjne. Jest ono podzielone na sześć stref przestrzennych. Górny Taras położony jest w południowej części miasta i pełni głównie funkcję mieszkaniową (ok. 39% mieszkańców Bydgoszczy). Cechuje go zabudowa wielorodzinna i jednorodzinna. Na obrzeżach, znajduje się port lotniczy wzmacniający rolę transportową tej części miasta. Dolny Taras jest położony w środkowej części Bydgoszczy i również pełni funkcję mieszkaniową (zamieszkuje go ok. 29% ludności miasta). Charakteryzuje się zabudową wielorodzinną oraz (w części strefy) zabudową przemysłową. Wschodnia Dzielnica, położona między Wisłą a Zboczem Fordońskim, zamieszкана jest przez około 20% ludności miasta. Obszar ma charakter mieszkalny z zabudową jedno- i wielorodzinną. Ponadto na terenach w okolicach dzielnicy Brdujście znajdują się składy przemysłowe. Oprócz tego, część mieszkaniową stanowią zachodnie i północno-zachodnie osiedla willowe, które są położone wzdłuż Brdy i Kanału Bydgoskiego. To spokojna część miasta z terenami lesistymi. Zabudowa to głównie budownictwo jednorodzinne. Północny Pas Rekreacyjny jest strefą wypoczynku dla mieszkańców Bydgoszczy. Obszar ten położony jest na terenie zalesionym, obejmujący park krajobrazowy. Ostatnią część miasta stanowi południowo-wschodnia dzielnica przemysłowa, która obejmuje głównie dzielnicę Łęgnowo. Teren ten przeznaczony jest głównie na potrzeby przedsiębiorstw oraz utylizacji odpadów i oczyszczania ścieków.

³⁶ Informacje zebrane podczas badań ankietowych uzupełniono informacjami zamieszczonymi na stronie <http://www.bydgoszcz.pl/index.aspx> (na dzień 24.04.2016)

Bydgoszcz jest ważnym punktem na mapie komunikacyjnej Polski, przecinają się tu droga międzynarodowa E261 (zaliczana do kategorii B, wiodąca przez Polskę, od Świecia przez Bydgoszcz aż do Wrocławia) oraz cztery drogi krajowe:

- 5 – droga krajowa tworząca dogodne połączenie w kierunku Poznania, stanowiąca obwodnicę dla Bydgoszczy;
- 10 – droga stanowi połączenie aglomeracji szczecińskiej, bydgosko-toruńskiej i warszawskiej;
- 25 – droga stanowi połączenie województw zachodnio-pomorskiego, kujawsko-pomorskiego i dolnośląskiego;
- 80 – trasa łącząca dwa główne ośrodki województwa kujawsko-pomorskiego tj. Bydgoszcz i Toruń.

Dodatkowo przez miasto przechodzą drogi wojewódzkie:

- 223 – droga stanowiąca połączenie z obwodnicą oraz drogą nr 5,
- 256 – trasa wzdłuż koryta Wisły łącząca się z miejscowością Włóki,
- 551 – trasa o długości 67 km łącząca Bydgoszcz z powiatem wąbrzeskim.

W Bydgoszczy krzyżują się także trzy szlaki kolejowe: Śląsk-Gdynia, Warszawa-Szczecin oraz Wrocław-Gdynia.

Sieć miejska zorganizowana jest na bazie miejskiej komunikacji autobusowej i tramwajowej. Przeznaczona do połączenia wszystkich dzielnic Bydgoszczy transportem miejskim. Ponadto w mieście działają różnego rodzaju firmy transportowe, świadczące usługi zarówno dla przewozu osób jak i towarów.

Do słabych stron systemu transportowego miasta należy zaliczyć:

- słabą komunikację (transport drogowy),
- złą jakość infrastruktury drogowej,
- długi czas przejazdu przez miasto.

4.2.2. Gdańsk³⁷

Gdańsk to jeden z najważniejszych ośrodków turystycznych i kulturalnych w Polsce. Liczne zabytki, atrakcje przyrodnicze oraz możliwość aktywnego wypoczynku nad brzegiem Morza Bałtyckiego (23 kilometry czystych plaż) sprawiają, iż co roku miasto odwiedza ok. 1,4 mln turystów zagranicznych i ponad 5,9 mln turystów krajowych. Generuje to znaczny przyrost zapotrzebowania na dostawy w okresie sezonu letniego. Jest to także istotny ośrodek gospodarki morskiej z dużym portem handlowym. Zarówno pod względem liczby mieszkańców (ponad 460 tys.), jak i zajmowanej powierzchni Gdańsk, zajmuje szóste miejsce w Polsce, a w połączeniu z Gdynią i Sopotem – tworząc Trójmiasto – czwarty pod względem wielkości obszar metropolitalny.

Strukturę funkcjonalno-przestrzenną Gdańska wyznacza przede wszystkim tzw. dolny taras, skupiający do niedawna większość inwestycji miejskich, głównie mieszkaniowo-usługowych i produkcyjnych. Tam położone jest Śródmieście, z zabytkowymi strukturami historycznymi, przede wszystkim Głównego i Starego Miasta, dziewiętnastowieczny Wrzeszcz, pocysterska Oliwa, a także zespół portowo-przemysłowy Nowego Portu i Portu Północnego. Historyczne dzielnice zostały w latach powojennych wypełnione zabudową mieszkaniową o charakterze blokowym. Przecięte są główną osią komunikacyjną aglomeracji o kierunku północ-południe, na którą składają się: ciąg uliczny, linia kolejowa dalekobieżna i SKM. Dolny taras w południowo-wschodniej części miasta obejmuje część żuław Gdańskich i jest obszarem rolniczym. Dalej, po stronie zachodniej dolnego tarasu przebiega krawędź Wysoczyzny Gdańskiej, w północnej części porośnięta lasami Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego, a w południowej wypełniona mniej atrakcyjnymi i bardziej rozdrobnionymi zespołami terenów otwartych i zabudowanych. Strefa ta zawiera ciekawe i wartościowe punkty ekspozycji czynnej krajobrazu. Górny taras to tereny włączone do miasta i zabudowywane w okresie powojennym. Większa część tego obszaru nie jest jeszcze zabudowana i stanowi

³⁷ Informacje zebrane podczas badań ankietowych uzupełniono informacjami zamieszczonymi na <http://www.gdansk.pl> na dzień 24.04.2016